

שיעור יומי ליום שלישי י"ב סיון ושנים מקרא ואחד תרגום - ט - פרשת בהעלותך מא

כָּבַד הַקָּשׁוּ מִפְּרָשִׁים (ראה רא"ם ושפ"ח כאן. ועוד), הָרִי זֶה שֶׁ"לֹא הִקְרִיבוּ אֵלָּא פֶּסַח זֶה", הוּא מִפְּנֵי שֶׁבִשְׂאֵר הַשָּׁנִים לֹא נִתְחַיְבוּ כָּלֵל לְהִקְרִיב אֶת הַפֶּסַח בַּמִּדְבָּר, וְכִמוֹ שֶׁפָּתַב רש"י (בא יב, כה) "תִּלְהָה הַכֶּתוּב מְצֻוֶה זֶה [קִרְבַּן פֶּסַח] בְּבִיאָתְכֶם לְאֶרֶץ, וְלֹא נִתְחַיְבוּ בַּמִּדְבָּר אֵלָּא פֶּסַח אֶחָד שֶׁעָשׂוּ בַשָּׁנָה הַשְּׁנִית עַל פִּי הַדְּבוּר", וְאִם כֵּן מֵהִי גְנוּתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּזֶה שֶׁלֹּא הִקְרִיבוּ אֶז אֶת הַפֶּסַח? וְנִדְחִקוּ לְבָאֵר בְּאוֹפְנִים שׁוֹנִים.

וַיֵּשׁ לומר בְּזֶה בְּאִפּוֹ חֲדָשׁ. דִּהְנֵה בְּפִרְשָׁה זֶה מִדְּבַר אוֹדוֹת הַ"טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם", דִּכְשָׁלֹא יָכְלוּ לְהִקְרִיב אֶת קִרְבֵּן הַפֶּסַח, תִּבְעוּ מִהַקֶּבֶ"ה "לְמִוֶה נִגְרַע לְבִלְתִּי הִקְרִיב אֶת קִרְבֵּן הַ", וְהִסְכִּים לָהֶם הַקֶּבֶ"ה וְנָתַן לָהֶם מִצְוַת פֶּסַח שָׁנִי. וְאִם כֵּן הָרִי הַדְּבָרִים קָל וְחוֹמֵר, וּמֵה אִם מִסְפָּר מוֹעֵט מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּשְׁבִקְשׁוֹ מֵאֵת הַקֶּבֶ"ה לְהִקְרִיב הַפֶּסַח, נָתַן לָהֶם פֶּסַח שָׁנִי, הָרִי אִם כָּלֵל יִשְׂרָאֵל כְּלוֹ הָיוּ מִבְּקָשִׁים מִהֶשֶׁם יִתְבַּרְךָ שְׂרוּצִים הֵם לְהִקְרִיב אֶת הַפֶּסַח גַּם בִּשְׂאֵר הַשָּׁנִים שֶׁשָּׂהוּ בַּמִּדְבָּר, כֹּל שֶׁכֵּן וְקָל וְחוֹמֵר שֶׁהָיָה מִסְפִּים עִמָּהֶם, וְנָתַן לָהֶם לְהִקְרִיב אֶת הַפֶּסַח! וְזוֹהִי "גְנוּתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל" שֶׁלֹּא בִקְשׁוּ לְהִקְרִיב אֶת קִרְבֵּן הַפֶּסַח בִּשְׂאֵר הַשָּׁנִים.

ג בְּאַרְבַּעַת עֶשְׂרֵי יוֹמֵי יוֹמָא בִּירְחָא הַדִּין בֵּין שְׁמִשְׁנָא תַעֲבִדוּן יְתָה בְּזִמְנָה כְּכֹל גְּזֵרְתָה וְכִכְל דְּחִזִּי לָהּ תַעֲבִדוּן יְתָה:

(ג) בְּאַרְבַּעַת עֶשְׂרֵי יוֹמֵי בַחֲדָשׁ הַזֶּה בֵּין הָעֲרָבִים תַעֲשׂוּ אֶתוֹ בְּמַעְדּוֹ כְּכֹל־חֻקֹּתָיו וְכְכֹל־מִשְׁפָּטָיו תַעֲשׂוּ אֹתוֹ:

ה"ט"ו < כְּכֹל־חֻקֹּתָיו • אֵלּוּ מִצְוֹת שֶׁבְּגוֹפּוֹ: שָׁה, תָּמִים, זָכָר, בֶּן שָׁנָה. וְכְכֹל־מִשְׁפָּטָיו • אֵלּוּ מִצְוֹת שֶׁעַל גּוֹפּוֹ מִמְּקוֹם אַחֵר, כְּגוֹן שִׁבְעַת יָמִים לְמִצְוֵה וּלְבַעוֹר חֻמֵּי. (סְפָרִים אַחֲרִים: מִצְוֹת שֶׁבְּגוֹפּוֹ: שָׁה, תָּמִים, זָכָר, בֶּן שָׁנָה. שֶׁעַל גּוֹפּוֹ: צִלִּי־אֵשׁ, רֹאשׁוֹ עַל פְּרָעִיו וְעַל קִרְבּוֹ; שְׂחוּץ לְגוֹפּוֹ: מִצְוֵה וּבַעוֹר חֻמֵּי).

ד וּמִלִּיל מִשָּׁה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַעַבְד פֶּסְחָא:

(ד) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח:

ה"ט"ז < וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְגו' • (סְפָרִים) מַה תִּלְמוּד לומר? וְהֵלֵא כְּבַר נֶאֱמַר (ויקרא כג): וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מוֹעֲדֵי ה' אֵלָּא כִּשְׂשֻׁמֶע פְּרֻשַׁת מוֹעֲדִים מִסִּינַי אָמַר לָהֶם, וְחִזְרוּ וְהִזְהִירָם בְּשַׁעַת מַעֲשֵׂה.

ה וְעִבְדוּ יְת פֶּסְחָא בְּנִיסָן בְּאַרְבַּעַת עֶשְׂרֵי יוֹמֵי לְיִרְחָא בֵּין שְׁמִשְׁנָא בְּמִדְבָּרָא דְסִינַי כְּכֹל דִּי פִקִּיד יְיָ יְת מֹשֶׁה כֵּן עִבְדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

(ה) וַיַּעֲשׂוּ אֶת־הַפֶּסַח בְּרִאשׁוֹן בְּאַרְבַּעַת עֶשְׂרֵי יוֹם לַחֲדָשׁ בֵּין הָעֲרָבִים בְּמִדְבָּר סִינַי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

ו וְהָיוּ גְבֻרֵיָא דִּי הָיוּ מְסֻאֲבִין לְטָמִי נִפְשָׁא דְאַנְשָׂא וְלֹא יָכִילוּ לְמַעַבְד פֶּסְחָא בְּיוֹמָא הַהוּא וְקִרְיָבוּ קָדָם מֹשֶׁה וְקָדָם אֶהְרֹן בְּיוֹמָא הַהוּא:

(ו) וַיְהִי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם וְלֹא־יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת־הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּקְרְבוּ לְפָנֵי מֹשֶׁה וּלְפָנֵי אֶהְרֹן בַּיּוֹם הַהוּא:

ה"ט"ח < לְפָנֵי מֹשֶׁה וּלְפָנֵי אֶהְרֹן • (סְפָרִים) כִּשְׂשֻׁמִיָּהֶם יוֹשְׁבֵינָם בְּבֵית הַמִּדְבָּר בָּאוּ וּשְׂאֵלוּם; וְלֹא יִתְכַן לומר זֶה אַחֵר זֶה, שְׂאֵם מֹשֶׁה לֹא הִיָּה יוֹדֵעַ, אֶהְרֹן מִנֵּין לוֹ? • אבן עזרא.

ז וְאִמְרוּ גְבֻרֵיָא הָאֲנֹן לָהּ אֲנַחְנָא מְסֻאֲבִין לְטָמִי נִפְשָׁא דְאַנְשָׂא לְמָא נִתְמַנֵּע בְּדִיל דְלֹא לְקַרְבָּא יְת קַרְפָּנָא דִּי בְּזִמְנָה כְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

(ז) וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים הַהֵמָּה אֵלָיו אֲנַחְנוּ טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם לָמָּה נִגְרַע לְבִלְתִּי הִקְרִיב אֶת־קִרְבֵּן יְהוָה בְּמַעְדּוֹ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: